

Hr Erkki Keldo
Majandus- ja tööstusminister
Majandus- ja
Kommunikatsiooniministeerium
Suur-Ameerika 1
10122 TALLINN

19.11.2025 nr 2.1-1/152

ITL-i tagasiside majandus- ja tööstusministri määruse „Ettevõtjate digitaliseerimise, reaalamajanduse lahenduste ja andmemajanduse kasutusjuhtude arendamise toetamine“ eelnõule

Eesti Infotehnoloogia ja Telekommunikatsiooni Liit (ITL) on tutvunud eelnõude infosüsteemis kooskõlastamisele saadetud (05.11.2025 nr 2-2/3774-1) määruse „Ettevõtjate digitaliseerimise, reaalamajanduse lahenduste ja andmemajanduse kasutusjuhtude arendamise toetamine“ eelnõuga (edaspidi: eelnõu) ja esitab käesolevaga oma tagasiside ja ettepanekud.

ITL tunnustab Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumit eelnõu algatamise eest. Toetame igati eesmärgi edendada ettevõtete digitaliseerimist, reaalamajanduse lahenduste kasutuselevõttu ning andmemajanduse praktilist rakendamist. ITL-i hinnangul on määruse eelnõu suunatud olulistele kitsaskohtadele, kuid toome välja järgmised täiendused ja rõhuasetused, mis aitavad tagada määruse tõhusama rakendamise ning sektori vajadustega parema kooskõla.

- 1. Andmeliidestuste ja EDI roll ei ole määruses ja seletuskirjas piisavalt välja toodud.** Seletuskiri räägib “tarkvaraarendusest” ja “andmemajanduse kasutusjuhtudest”, kuid ei rõhuta andmeliidestuste ja EDI-teenuste praktilist väärtust. EDI on üks Eesti reaalamajanduse nurgakive, see on olemasolev ökosüsteem, mida tuleks laiendada. Praegune rõhk uute tarkvarade loomisel võib jätta EDI-põhised arendused (nt süsteemidevaheline integratsioon, e-arvete automatiseerimine, aruandlusliidestused) toetusest välja.

2. Praeguses eelnõus on abikõlblikeks kuludeks loetletud diginõustaja teenus, tarkvara soetamine ja arendamine ning konsultatsioonid, kuid mitte andmevahetusliidestuse loomise ega kasutamise kulud. Ka seletuskirjas rõhutatakse personali ja konsultatsioonikulusid, kuid mitte liidestus- ja testimiskulusid. **ITL teeb ettepaneku, et abikõlblikeks kuludeks loetakse ka süsteemidevaheliste liidestuste ja koostalitluse testimise kulud, sealhulgas tarkvaralitsentsid ja arendusvahendid, mis on vajalikud EDI- või API-ühenduste loomiseks.** Kui toetatakse ainult diginõustamist või tarkvara ostu, jääb ettevõtte sageli olukorda, kus ta on küll nõustatud ja tarkvara olemas, kuid andmed ei liigu. Seetõttu jääb digitaliseerimise tegelik kasu saamata. Andmevahetusliidestuste arendamine ja kasutamine on ettevõtte digitaliseerimise ning reaalamajanduse tegelikuks elluviimiseks hädavajalik, mistõttu tuleb neid määruse eesmärkide saavutamiseks abikõlblikeks kuludeks lugeda.
3. Seletuskiri seob “reaalamajanduse lahendused” X-tee või andmenõusolekuteenuse kasutamisega. Paljud erasektori reaalse väärtusega lahendused (nt EDI operaatorite või API-põhine tarneahela andmevahetus) ei kasuta X-tee ega andmenõusolekuteenust, kuid toimivad turvaliselt ja standardiseeritult. **ITL peab oluliseks, et reaalamajanduse lahenduseks loetaks ka erasektori platvormidel toimuvad standardiseeritud ja turvalised andmevahetused (nt EDI, API), mitte ainult X-tee vahendusel toimuvad integratsioonid.**

Eeltoodust tulenevalt teeme järgmised konkreetsed ettepanekud määruse ja seletuskirja muutmiseks:

- Lisada määrusesse (§ 3) mõisted “elektrooniline andmevahetus (EDI)”¹ ja “andmeliidestus”², kuna need on reaalamajanduse keskne tehniline alus. Praegu räägitakse (§ 3) “reaalamajanduse põhimõtetest”, kuid ei tooda välja EDI kui üht põhilist vahendit nende rakendamiseks. Lisades EDI termini, muutub määruse rakenduspraktika selgemaks nii ettevõtjatele kui hindajatele.
- Täiendada § 6 lõike 1 punkti 2 ja sõnastada see järgmiselt: “ettevõtja äriprotsesside koostalitlusvõimelise digitaliseerimise ja automatiseerimise arendamine, sealhulgas süsteemidevaheliste andmeliidestuste ja standardiseeritud andmevahetuslahenduste väljatöötamine või täiustamine.”
- Täpsustada määruses (§ 6 lg 3 järel) koostööpartneri mõistet ja toetatavate tegevuste ulatust: “Koostööpartneriks võib olla ka andmevahetusplatvormi või digitaliseerimisteenuse osutaja, kes aitab tagada projektis arendatava lahenduse

¹ Sõnastusettepanek: Elektrooniline andmevahetus (EDI) – standardiseeritud ja automatiseeritud andmevahetus ettevõtete infosüsteemide vahel, mis võimaldab reaalamajanduse või peaaegu reaalamajanduse struktureeritud andmete vahetust, kasutades turvalisi andmevahetusplatforme.

² Sõnastusettepanek: Andmeliidestus – kahe või enama infosüsteemi vaheline standardiseeritud andmevahetus, mis võimaldab automaatset, turvalist ja masinloetavat andmete edastamist ning sünkroniseerimist erinevate tarkvarade või platvormide vahel (nt EDI, API, X-tee või muud andmevahetuslahendused).

koostalitlusvõime.” Või lisada § 6 uus lõige (7): „(7) Koostööpartneriks käesoleva paragrahvi lõigetes 3–5 nimetatud tegevuste puhul võib olla ka teenuseosutaja või platvormioperaator, kes pakub andmevahetus-, liidestus- või automatiseerimisteenuseid (nt EDI-, e-arve- või API-platvorm). Toetatavate tegevuste hulka loetakse ka olemasolevate süsteemide vaheliste liidestuste arendamine või täiustamine, sealhulgas koostalitluse testimine.”

- Muuta ajatemplinõue soovituslikuks (§ 6 lg 3 p 1 ja § 6 lg 4 p 1), sest ajatemplinõue ei ole vajalik kõikides reaalajamajanduse lahendustes – see võib muuta süsteemid jäigaks ja lisada tehnilist keerukust. EDI-lahenduste puhul kasutatakse juba tehingute logisid ja valideeritud andmevoogude kontrolli, mis tagavad jälgitavuse ilma kohustusliku ajatemplita. Sõnastusettepanek: "Tarkvara arendus võimaldab turvaliselt jälgitavaid masinloetavaid ja standardiseeritud andmeid vastu võtta, saata ja töödelda X-tee või muu turvalise andmevahetusplatvormi kaudu; ajatemplite kasutamine on lubatud, kuid mitte kohustuslik, kui kasutatakse muid turvalise logimise ja auditeeritavuse meetodeid“.
- Lisada § 7 lõikesse 1 eraldi punkt: "infosüsteemide ja tarkvarade liidestamise ning koostalitlusvõime tagamise arenduskulud". Nende selgesõnaline lugemine abikõlblikeks kuludeks aitaks toetada ettevõtteid, kes soovivad ühendada oma süsteeme äripartneritega (klientide või hankijatega), nt ERP ↔ tarnijate e-saatelehed või e-arded või ERP ↔ ostjate e-tellimused, e-vastuvõtukinnitused vms. Praegu võib selline tegevus jääda abikõlblikkuse määratluse alt välja. Samuti lisada § 7 lõikesse 2 uus punkt: "7) süsteemidevaheliste liidestuste, elektroonilise andmevahetuse teenuse, ja muu koostalitluse arenduse kulud, kui need on projekti eesmärgiga otseselt seotud." Täpsustada seletuskirjas, et toetatavate tegevuste alla loetakse ka süsteemidevaheliste liidestuste arendamist ja täiustamist, sealhulgas EDI- ja e-arve- andmevahetuslahendused, mis suurendavad ettevõtete koostalitlusvõimet.
- § 14 lg 1 p 1 „projekti kooskõla valdkondlike arengukavadega“ hindamisel hinnata ka panust reaalajamajanduse ökosüsteemi arendamisse ja koostalitlusvõime parandamisse (nt liidestused, standardiseeritud andmevahetus). See muudab hindamismetoodika konkreetsemaks ja soodustab selliseid projekte, mille mõju ulatub ühe ettevõtte piiridest kaugemale.
- Muuta § 18 ja loobuda vahearuande nõudest ning piirduda lõpparuande nõudmisega, kui toetuse summa on alla 20 000 euro (§ 18). Leiame, et väiksemad digitaliseerimisprojektid peaksid olema administreeritavad minimaalse halduskoormusega.
- § 3 on toodud terminid „diginõustaja“ ja „koostööpartner“ ning neid on selgitatud seletuskirjas – ei ole aga üheselt selge, kas sama ettevõtte võib täita nii diginõustaja kui koostööpartneri rolli, kui tööde sisu ja hinnastamine on eristatavad ning huvide konflikt puudub?

Teeme ettepaneku seda selgelt lubada, et tagada väiksemate digitaliseerimisprojektide teostatavus ning lisada vastav täiendus eelnõu seletuskirja. Sellise paindlikkuse võimaldamine on oluline eelkõige mikro- ja väikeettevõtete digitaliseerimise projektide elluviimisel, kus diginõustamine ja arendus on tihedalt seotud ning kus turul ei ole alati võimalik leida kahte eraldi teenusepakkujat. Samuti tagab see, et ettevõtjad saaksid kasutada olemasolevaid kompetentse ja vältida dubleerivat halduskoormust. Sama ettevõtte rollide lubamine selgetel tingimustel tagab läbipaistvuse ja kvaliteedi, mitte ei vähenda seda. Euroopa ja Eesti varasem praktika (nt “Digitaliseerimise teekaardi” toetus, EASi innovatsiooniprogrammid) on lubanud rollide kattumist, kui kulud on eristatavad ja nõustamine on dokumenteeritult tehtud enne arenduse algust.

Loodame, et leiate võimaluse täiendada eelnõud ja selle seletuskirja vastavalt ülaltoodule.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Doris Põld
Tegevjuht

Kadri Pungas, kadri.pungas@itl.ee